

Putkipedagogiikka

Jyrki Reunamo & LiikU ry:n mentorit
Turussa 6.5.2014

Putkipedagogiikalla toiminnallisuutta

Lapset liikkuvat ohjatussa toiminnassa vain kolme minuuttia päivässä, vaikka mukaan lasketaan myös erilaiset liikuntatuokiot. Selvästikin ohjattu toiminta olisi syytä muuttaa fyysisemmäksi. Mitä jos korvaisimme kynät ja paperit, pöydän ääressä istumisen konkreettisella ja havainnollisella putkien käsittelyllä?

Putkia on kaiken kokoisia: Suuria siltarumpuja, tierumpuja, eri kokoisia viemäriputkia ja jos jonkinlaista ilmastointiputkea ym. Katsotaan vaan että putki on myrkytön ja totutaan varomaan sormia.

Korvaamalla päiväkodin kalusteet eri pituisilla tierummuilla, voisimme ottaa lapset mukaan suunnittelemaan ja tekemään päiväkotia. Kaikki pääsisivät osallistumaan ja tekemään omaa ja yhteistä arkea eikä tule kalliiksi. Pääsisi luovaan työhön ja liikkumaan!

Voiko putkipedagogiikkaa toteuttaa?

Sisällä voisimme rakentaa suurista putkista huonekaluja, Tierummut käyvät alustoiksi vanerisille pöydille, seinille pinotut isot putket ovat mainioita paikkoja lasten päivälevolle tai rauhoittumiseen.

Kukin lapsi voisi sisustaa oman tierumpunsa haluamallaan tavalla. Tierummut voisi pinota seinustalle kullekin lapselle omaksi pesäksi, majaksi piilopaikaksi, sängyksi, kerrostaloksi tai paikaksi kutsua kavereita kylään. Lasten osallistuminen olisi todellista.

Isot viemäriputket toimisivat hyvin säilytyskoloina tai eteisessä lokeroina.

Totutaan katsomaan materiaalia mahdollisuutena eikä itsestäänselvyytenä.

Putkista sisustukseen

Putket sopivat kaikenlaisten kalusteiden sijaan, varsinkin kun niihin yhdistää vanerilevyt.

Lasten toiminnan osallisuus saa aivan uutta potkua, kun päiväkodin sisustus voidaan uusia alusta alkaen vaikka joka viikko.

Putkien avulla siirtymistilanteet tulevat liikunnalliseksi ja haasteelliseksi.

Putkenpätkät ovat myrkyttömiä, kevyitä, kestäviä ja edullisia.

Putki tekee tylsästä ruokailuun siirtymisestä putken kautta siirtymisen toiseen todellisuuteen.

Putket sisällä

Isoista putkista saa upeita soittimia, niistä voi tehdä junan, tunnelin, kiipeilypaikan tai tasapainotelineen.

Liukumäen rakentaminen olisi mielenkiintoista, erilaiset liitännät olisivat hauska lisä.

Putket voisi tuunata yksilöllisesti esimerkiksi maalaamalla, sisustamalla, tekemällä reikiä tai vaikkapa kankailla.

Lapselta ei enää kysytä minne haluat mennä leikkimään vaan millaisen todellisuuden haluat itse tai kaverien kanssa tehdä.

Alle 3-vuotiaat

Isot putket ovat prosessinomaisia haasteita, jotka sopivat erinomaisesti alle 3-vuotiaille lapsille.

Putket sopivat erilaiseen kiipeilyyn, ryömimiseen, tasapainoiluun ja ponnisteluun.

Miksi käyttää tylsiä valmiita välineitä, kun lasten kanssa voidaan räätälöidä juuri heidän kehityksensä ja intressiensä kannalta parhaat välineet?

Alle 3-vuotiaat harjaantuvat jo nuoresta pitäen näkemään todellisuuden rakentumisen perustuvan omaan toimintaan.

Alle 3-vuotiaat – osa 2

Putkiin voidaan kurkkia, niihin voidaan puhua ja niiden avulla voidaan tutkia ympäristöä.

Putkia voi pyörittää, niitä voi työntää, pinota, kantaa ja niillä voi mitellä voimiaan.

Putkista saa kätevän leikkikehän, jota voi muokata tarpeen mukaan.

Putkiin voi piiloutua, niihin voi piilottaa ja niitä voi käyttää kaukoputkina.

Putkia voi käyttää muottina, maalina, korina, temppuratana, rajaajana, kävelytukena tai niihin voi kurotella.

Kiipeilyteline

Maahan voi upottaa eri asennossa olevia putkia.

Kun putket kiinnittää toisiinsa vaikka köydellä, niitä voi käyttää keinulautoina, tikkaina tai labyrinttina.

Miksi käyttää valmiita kiipeilytelineitä, kun joka päivä voi rakentaa uuden ja paremman?

Putkien ripustaminen tukevaan telineeseen antaa telineelle korkeutta.

Siltarumpu pihalla on jo itsessään lähde monenlaiselle toiminnalle.

Putki on liukumäki, vene tai auto.

Hiekkalaatikko

Miksi käyttää tylsää laudalla reunustettua hiekkalaatikkoa, kun putkilla saa hiekkalaatikon reunoista monipuolisen tasapainoradan?

Tekemällä hiekkalaatikon reunat putkista reunat muuttuvat aukoiksi, tunneleiksi, testiradaksi ja säilytyspaikoiksi.

Putkissa voi olla reikiä ja niihin voi laittaa hiekkaa tai vettä.

Putkien avulla hiekkalaatikkoon tulee tunneleita, pukkitappeluja, majoja, piilopaikkoja ja esteitä. Jo yksi metrin pätkä tierumpua kaksinkertaistaa hiekkalaatikon mahdollisuudet.

Pallon käyttö

Putkea voi käyttää ratana, korina tai maalina.

On jännä tehdä putkista rata jolla pallo saadaan vierimään pihan toiselta puolelta toiselle.

Pienempiä putkia voi käyttää mailoina, rakennustarvikkeina, autoina,

Putkesta voi tehdä tykin, jolla voi ampua palloja todella kauas, tai pikku singon, jolla voi ampua pikku palloja.

Liukas viemäriputki ja lumi on hyvä yhdistelmä erilaisille kokeiluille. Putket voi halkaista.

Ulkokalusteet

Keinutelineessä olevan vaakasuoran putken sisällä tai päällä voi keinua.

Keinutelineeseen voi laittaa roikkumaan pystyputken jossa on reikiä ja keppejä. Siinä voi kiipeillä. Useita putkia voi yhdistää.

Putkista voi tehdä riippumaton, rengasliu'un tai jättiläisen torven.

Isoista putkista saa talvella upean ponttoonikelkan, johon mahtuu 10 lasta kyytiin (ja 10 työntää).

Kaivonrenkaiden kaltaisista putkista voi tehdä pöytiä, kukkamaan, pikkuhiekkalaatikkoja tai kilpailuratoja.

Kasteluletku on monikäyttöinen.

Sisällölliset orientaatiot

Matematiikassa putket käyvät niin laskemiseen, aritmeettisiin perustaitoihin, matemaattisten suhteiden ymmärtämiseen kuin lukumäärien tajuunkin.

Luonnontieteellinen orientaation ilmiötä voi testata putkilla. Aineen voi yrittää saada tottelemaan henkeä.

Historiallis-yhteiskunnallinen orientaatio syttyy vaikkapa putkikylän rakentamisella.

Esteettinen orientaatio voi liittyä yksittäisten putkien tuunaamiseen tai laajoihin putkien välisiin suhteisiin.

Eettisessä orientaatiossa isot putket ovat hyvä tapa yhteisesti kehitellyille projekteille, joissa lapset saavat harjaannusta yhteisen hyvän tekemiselle.

Putkipedagogiikka

Kun syyskuussa ryhmään tuodaan yksi metrin pätkä isoa tierumpua, siitä riittää prosessoitavaa kuukaudeksi.

Lokakuussa hauskuus kaksinkertaistetaan tuomalla ryhmään toinen putki.

Tammikuussa kaikilla lapsilla on oma persoonallisella tavalla tuunattu putki.

Maaliskuussa olemme rakentaneet ryhmään oman putkimaailman.

Toukokuussa on homma putkessa.

Onko putkipedagogiikka utopiaa?

On totta, että monet lapset pitävät paperilla ja kynällä työskentelystä ja näytön sormeilusta. Vuosien kuluessa pöydän ääressä työskentely on osoittautunut monipuoliseksi ja sitkeäksi toimintatavaksi, jossa on paljon hyvää. Kehollisuus, kokonaisvaltaisuus, konkreettisuus ja toiminnallisuus ovat kuitenkin jääneet johonkin matkan varrelle. Varhaiskasvatuksessa ei pitäisi olla mitään syytä erottaa akateemista työskentelyä liikkumattomaksi ja ponnistelua vaatimattomaksi näpertelyksi. Putkipedagogiikan avulla lapselle voi avautua mahdollisuus elää keskellä opittavia asioita ja työstää niitä. Omien ajatusten testaaminen tuntuu koko kehossa ja siitä voi puhua suoraan yhdessä muiden kanssa.